

KULTUR

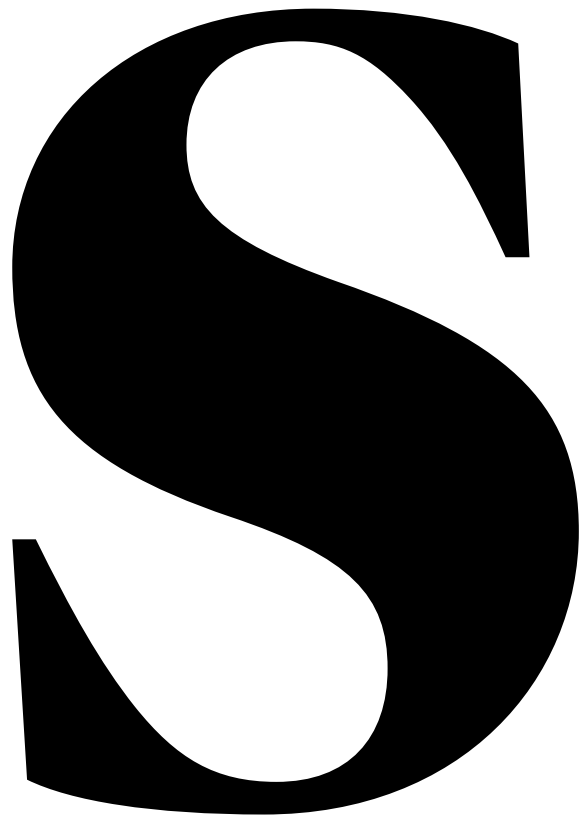
Klimatkrisen.

I stället för att rapportera om den verkliga klimatkrisen skriver medierna om symptom som gör sig bra på bild. I veckan besökte klimataktivisterna **Greta Thunberg** Dagens Nyheter för att ställa medierna mot väggen. "Ni är ärligt talat vårt enda hopp. Ingen annan har möjligheten att på den minimala tid vi har på oss nå ut med den information och kunskap som krävs", skriver hon.

Foto: Roger Turesson

"Ni säger att ni rapporterar om klimatkrisen men det gör ni inte"

mältande glaciärer, skogsbränder, stigande havsytter, torka, dödliga värmeböljor, förlusten av den arktiska havsisen, extremväder, tinande permafrost, döende skogar, översvämningar, orkaner, skyfall, förlusten av biologisk mångfald, massutdöende. Allt det här är förstasymptom på klimatförändringar som pågår runt omkring oss hela tiden.

Det är sådant som ni skriver om. Ibland. Ni tror att ni skriver om det hela tiden. Men det gör ni inte. Det är som Vattenfalls reklamfilm "Fossilfritt inom en generation". Där en massa unga, dystopiska fotomodeller går runt bland löpsedlar och nyhetsinslag på tv som talar om en stundande klimatkatastrof.

"Vi skriver om klimatet hela tiden", säger ni. "Klimatet är vår tids ödesfråga", säger ni. Klimatkrisen, däremot, är något helt annat. Den skriver ni i princip aldrig om. Och den verklighet som Vattenfall målar upp har aldrig existerat någonstans.

Klimatkrisen handlar i dag nästan bara om en sak: tid. Om man utelämnar tidsaspekten så är det ju ingen kris.

Tänk er alla nyheter som innehåller meningen "Vi kämpar mot klockan" och ta sedan bort tidsaspekten. Vad finns då kvar?

Brandmän som släntrar till brandbilen och stannar på en *drive through* på vägen till en eldsvåda? Kustbevakningen som väntar med att åka ut till en sjunkande passagerarfärja för att det regnar och blåser så mycket just nu?

Om vi bortser från tidsaspekten i klimatkrisen så kan vi fortsätta precis som nu. Då kan man säga att vi ska satsa på elflygplan, trots att de inte kommer att finnas på en skala som kommer att göra skillnad i närheten av den tidsram vi har för Parisavtalet. Att koldioxidlagring, trädplantering och klimatkompensation är ett realistiskt alternativ till utsläppsminskningar, och att vi ska satsa på fossilgas som en "övergångslösning".

Om vi utelämnar tidsaspekten så kan vi låta marknaden, efterfrågan och grön tillväxt driva på nya "gröna" lösningar, vad nu det betyder. Vi kan säga att vi inte ska skuldbelägga utan att vi i stället ska bygga nytt och inspirera till förändring. Att kärnkraft är lösningen, trots att det kan ta decennier att bygga och att den globala el- och värmeproduktion

bara står för cirka 30 procent av våra utsläpp av växthusgaser, och att vi i princip skulle behöva färdigställa några kärnkraftverk i veckan – med start för typ två år sedan.

Om vi bortser från tidsaspekten är klimatkrisen en politisk fråga bland andra frågor – något vi kan investera, köpa eller bygga oss ur. Vi kan säga att vi måste minska våra utsläpp och helt utelämnat faktum att de måste upphöra helt, för att sedan snabbt övergå till minus.

Om vi bortser från tidsaspekten så kan vi säga att vi ska klara 1,5-gradersmålet utan att i samma sekund kasta oss över nödbromsen. Vi kan säga att vi ska satsa på biobränslen och att skogen kan lösa våra energi- och transportproblem, trots att vi behöver varenda kolsänka vi har eftersom det tar några decennier för en avverkad skog att faktiskt ta upp mer koldioxid än den släpper ut. Decennier som vi – om vi inkluderar tidsaspekten – inte har.

Om vi bortser från tidsaspekten så kan vi fortsätta precis som i dag och säga att klimatet är en ödesfråga men samtidigt undvika alla obekväma beslut och konkreta åtgärder som måste till.

Om man bortser från tidsaspekten kan man dessutom ta ställning för en utbyggnad av Preems raffinaderi i Lysekil med argument tagna från Preems pressmeddelande och på allvar mena att om inte vi bygger ut raffinaderiet så kommer någon annan att göra det, någon annanstans. Och då kommer det bli ännu sämre för miljön.

Och den frågan är självklart väldigt relevant. Det är därför världen har ägnat decennier av diplomati och forskning på högsta tänkbara nivå för att lösa just den och tusentals andra, liknande frågor. Det världen kom fram till är någonting som kallas för Parisavtalet. Det är någonting ni borde kolla upp, förresten. Ni kan googla.

Men. Om man struntar i tidsaspekten så kan vi ju hoppa över sådana små detaljer och i stället antyda att vi har tid att ta fram ett nytt Parisavtal där länder som Sverige ska exkluderas från sina åtaganden, för vi är ju lite bättre än vissa andra på att göra saker vi måste sluta göra.

Ni säger att ni rapporterar om klimatkrisen, men det gör ni aldrig. Ni rapporterar om symptom som gör sig bra på bild. Ni rapporterar om klimataktivisterna med flätor och gul regnjacka som får säga obekväma, klickvänliga citat.

Men det är inte att rapportera om klimatkrisen. Klimatkrisen kräver ett holistiskt, långsiktigt tänkande. Det räcker inte att långt ner i högra kanten på hemsidan ha en liten länk som heter "hur står det till med klimatet?" där man lite diskret presenterar fakta som helt och hållet omkullkastar allt annat innehåll på hela sajten.

När man rapporterar om klimatkrisen så tar man hänsyn till tidsaspekten och utgår från våra resterande koldioxidbudgetar, det vill säga hur mycket växthusgaser vi har kvar att släppa ut innan vi riskerar att passera alltför många oåterkalleliga, självförstärkande kedjereaktioner och så kallade *tipping points* bortom mänsklig kontroll.

Det är omöjligt att göra någonting åt klimatkrisen om man inte förstärker den fulla innebörden av detta. Och det är omöjligt att förstå, förklara eller ha någon som helst seriös diskussion om klimatkrisen utan att utgå från våra resterande koldioxidbudgetar. Det är som att förklara ekonomi utan att nämna valutor, budgetar, räntor eller börsmarknaden. Med andra ord – fullkomligt absurt. Men det är precis där vi är.

Vi pratar om att "hitta lösningar" på klimatkrisen. Men hur ska vi kunna hitta lösningar på ett problem som vi inte ens förstår? Vi befinner oss i förnekelse. Total krisförnekelse.

Koldioxidbudgetarna måste bli vår nya valuta. De måste förklaras gång på gång på ledande nyhetsplats. Även om de är inkompleta och alldeles för försiktiga så är de den bästa manualen vi har tillgänglig i dag. Det är de här budgetarna som sätter klimatkrisen i ett tidsperspektiv. Ändå har jag

fortfarande inte sett dem förklaras, redovisas eller inkluderas i något som helst nyhetssammanhang en enda gång.

FN:s generalsekreterare säger att klimatkrisen är mänsklighetens största hot. FN:s klimatpanel IPCC säger att vi behöver "rapid, far-reaching and unprecedented changes in all aspects of society." Och det är ingen överdrift. Vi aspergare har en stor överrepresentation inom forskarvärlden. Och tro mig – vi gillar inte att överdriva.

Men när världens ledande forskare säger så här – vad tror ni att de pratar om då? Laddstolpar? Solcellsbidrag? Svenskt naturbeteskött och köttfri måndag? En klimatbudget på 10 miljarder samtidigt som vi varje år satsar 30 miljarder på klimatskadliga subventioner? Att skövla lite mer skog för att blanda i några promille tall- eller palmolja i flygtanken samtidigt som världen missar samtliga tjugo mål för biologisk mångfald, till stor del på grund av skogsskövling? Att Sveriges så kallade "klimatmål" ska exkludera mer än hälften av våra faktiska utsläpp?

För att sätta saker i perspektiv. Tidigare i år släpptes en ny forskningsrapport av forskare från Uppsala Universitet och Tyndall Centre i Storbritannien. Den visar att rika länder som Sverige måste minska sina totala utsläpp av koldioxid med cirka 15 procent varje år med start 2020 för att vara i linje med Parisavtalet. Jag har inte sett en enda artikel om det. Trots att det här är något som borde genomsyra vartenda ämne man tar upp, i varenda artikel som skrivs.

Jag har rest runt och träffat människor från hela världen och min absoluta uppfattning är att människor är i princip helt omedvetna om vad klimatkrisen innebär, vilka förändringar som krävs och hur lite tid vi har på oss att genomföra de förändringarna.

Det är i dag helt och hållet politiskt omöjligt att ens snudda vid de politiska, ekonomiska och juridiska förändringar som forskningen tydligt visar att vi behöver göra för att ge oss ens en liten chans att förhindra en klimatkatastrof.

Jag har inte träffat på en enda politiker som är beredd att göra det som forskningen kräver. Opinionen existerar helt enkelt inte. För att människor inte har blivit tillräckligt informerade om allvaret i den situation vi befinner oss i.

Människor är sociala djur. Flockdjur. Om inte våra ledare och vår omgivning uppträder som att vi befinner oss i en kris så kommer vi heller inte att uppfatta att vi är det.

Och om vi inser att vi befinner oss i en kris så kommer vi självklart inte heller sätta press på våra makthavare som då kan fortsätta att ignorera frågan.

Varför skulle vi till exempel säga nej till en utbyggnad av Arlanda eller Preem när det inte finns någon kris?

Jag har pratat med världsledare, presidenter, kungligheter, företagsledare. Och tro mig, förändringarna kommer inte komma därifrån. De har varken viljan, kunskapen eller den politiska möjligheten att göra någonting. Det som måste till är information, krisinsikt och förmågan att erkänna vår sårbarhet och vårt misslyckande.

Medierna är bland det viktigaste vi har. Vår demokrati kan inte överleva utan fria medier och utan medier kan vi aldrig någonsin lösa klimatkrisen.

Medierna, den tredje statsmakten, har ett ansvar att informera människor om vår situation, om ämnen som är direkt livsviktiga för oss.

Ni är ärligt talat vårt enda hopp. Ingen annan har möjligheten att på den minimala tid vi har på oss nå ut med den information och kunskap som krävs.

Vi befinner oss i ett akut nödläge och klimat- och hållbarhetskrisen måste dominera nyhetsflödet med start i dag och tills vidare. Det här kommer självklart att ske förr eller senare. Frågan är hur mycket mer tid ni är beredda att förlora? Vill ni vara först så har ni fortfarande möjligheten att vara det.

Många av er har barn själva, eller barnbarn. Och ni vet att klimatkrisen inte kommer att minska i betydelse. Ni är smartare än jag, ni vet att ni har ett moraliskt ansvar.

Om jag och några andra barn kunde åstadkomma vad vi gjorde när det kommer till opinionsbildning och ökad medvetenhet – tänk då vad ni skulle kunna åstadkomma.

Jag hade en skylt av masonit, ett twitterkonto och några flygblad. Medierna har resurserna och möjligheten att kunna förändra allt över en natt. Om ni tänker utnyttja den möjligheten och ta ert ansvar är dock upp till er.

Greta Thunberg
kultur@dn.se

Texten är en kortad version av ett tal som Greta Thunberg höll på Dagens Nyheters redaktion i veckan.